

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets beslut att förbjuda ett landsting att ingå vissa prisöverenskommelser med läkemedelsföretag har ansetts sakna författningsstöd.

Lagrum:

7 och 25 §§ lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m.

Efter anbudsgivning avseende en viss typ av läkemedel i öppenvården ingick Skåne läns landsting ett avtal med ett läkemedelsföretag. Enligt avtalet åtog sig landstinget att vid nyförskrivning rekommendera de läkemedel som gav landstinget mest totalekonomisk nytta. I gengäld skulle läkemedelsföretaget betala landstinget en återbäring om 15 procent på all försäljning av företagets produkt.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket beslutade den 14 januari 2013 att förbjuda landstinget att *dels* ingå eller förnya prisöverenskommelser med läkemedelsföretag om läkemedel som förskrivs på recept inom läkemedelsförmånerna, *dels* förhindra efterlevnaden av lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m. genom att uppmana förskrivarna i regionen att motsätta sig utbyte av andra skäl än den enskilda patientens medicinska behov.

Region Skåne överklagade beslutet och yrkade att förvaltningsrätten skulle upphäva Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets beslut i dess helhet; även om domstolen skulle finna att enbart ett av förbuden saknade rättslig grund. *Region Skåne* anförde bl.a. följande. – Förbud mot prisöverenskommelser – Läkemedelsförmånslagen är en skyddslagstiftning i vilken det föreskrivs ett skydd för den enskilde från att drabbas av orimligt höga kostnader vid köp av läkemedel från öppenvårdsapotek. Den enskilde skyddas genom att öppenvårdsapoteket med vissa i lagen angivna undantag inte får ta ut annat pris än det av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket fastställda och genom att det i lagen har införts en maximal årlig kostnad för den enskilde, det så kallade högkostnadsskyddet. Det är Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket som fastställer de priser som ska tillämpas av öppenvårdsapoteken. Vid sidan av detta råder dock fri prissättning och de av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket fastställda priserna har alltså ingen normerande verkan när t.ex. läkemedelsbolag och landsting köper/säljer läkemedel sinsemellan. Det förbud som Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket förordnat om träffar alltså prisöverenskommelser som inte alls omfattas av 7 § lagen om läkemedelsförmåner m.m. Mot denna bakgrund och eftersom det inte är förenligt med allmänna rättsgrundsatser att i en offentligrättslig verksamhet intolka sådant som inte omfattas av lagens bestämmelser ska beslutet upphävas. – Förbud angående förskrivning – [Text här utelämnad]

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket bestred yrkandena och anförde bl.a. följande. – Förbud mot prisöverenskommelser – Frågan om landstingens och regionernas rätt att förhandla om pris med läkemedelsföretag kan inte begränsas till en bokstavstolkning av lagtexten. Tolkningen måste istället göras mot bakgrund av ändamålet med lagstiftningen och det system som lagstiftningen syftar till att upprätthålla. Syftet med regleringen i 7 § lagen om läkemedelsförmåner m.m. är att det ska finnas en myndighet som ansvarar för att fatta beslut om vilka läkemedel som ska finnas i förmånen och vilka priser sådana läkemedel ska ha. Det är inte troligt att lagstiftaren med nu tillämplig lagstiftning har öppnat upp för landstingen att ingå avtal med läkemedelsföretag. Detta skulle i så fall framgå av lagtext och förarbeten. Det svenska subventionssystemet bygger på att Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket fastställer priser på varor inom förmånen. Alla samarbetsavtal som avser att frångå detta är således förbjudna. – Förbud angående förskrivning – [Text här utelämnad]

Förvaltningsrätten i Stockholm (2013-10-28, Benndorf och Eriksson) yttrade: – Förbud mot prisöverenskommelser – I 7 § lagen om läkemedelsförmåner m.m. anges att det är Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket som beslutar om ett läkemedel ska ingå i läkemedelsförmånerna och som fastställer inköpspris och försäljningspris som ska tillämpas av öppenvårdsapoteken. Bestämmelsen innebär att det är Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket som – utöver ansvaret för subventionsfrågorna – har anförtrots ansvaret för prisregleringsfrågorna (se bl.a. prop. 2001/02:63 s. 29). – Det svenska systemet vad gäller prissättning inom läkemedelsförmånerna styrs förutom av svenska lagar och förordningar även av det s.k. transparensdirektivet. Detta direktiv är genomfört i svensk rätt genom förordningen (2002:687) om läkemedelsförmåner m.m., och det åligger enligt EU-domstolen de rättstillämpande organen i Sverige att inom sin behörighet beakta hela den nationella rätten för att bedöma i vilken mån den kan tillämpas utan att den leder till ett resultat som strider mot det som eftersträvas genom direktivet. En myndighet är med andra ord skyldig att i den utsträckning det är möjligt tolka den nationella rätten – i detta fall 7 § lagen om läkemedelsförmåner m.m. – i ljuset av innehåll i och syftet med på området gällande direktiv och annan relevant EU-rätt (jfr bl.a. EU-domstolens avgörande i mål 14/83, Sabine Von Colson och Elisabeth Kamann mot Land Nordrhein Westfalen, och i de förenade målen C-397-403/01, Bernhard Pfeiffer m.fl. mot Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Waldshut eV.) – Syftet med transparensdirektivet anges vara att få en överblick över metoderna för nationell prissättning, däri inbegripet det sätt på vilket den fungerar i de enskilda fallen samt de kriterier som den bygger på och att göra dem allmänt tillgängliga för alla dem som är verksamma på läkemedelsmarknaden i medlemstaterna. Dessa uppgifter bör vara offentliga. Målsättningen är följaktligen öppenhet inom prissättningsförfarandet och denna avses kompletteras dessutom av EU-domstolens krav på att prissättningskriterier måste vara objektiva och kontrollerbara (se EU-domstolens avgörande i mål 238/82, Duphar BV m.fl. mot den nederländska staten). – 7 § lagen om läkemedelsförmåner m.m. ska mot nyss angiven bakgrund tolkas på så

sätt att det är Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket som ensamt sätter priserna inom läkemedelsförmåner. Bestämmelsen ger inte Region Skåne, enligt EU-rätten även den en del av staten (jfr EU-domstolens avgörande i mål C-188/89, A. Foster m.fl. mot British Gas plc) – rätt att efter Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets beslut omförhandla priset på det sätt som faktiskt skett. Ett sådant förfarande strider enligt förvaltningsrättens mening mot de EU-rättsliga kraven på insyn, objektivitet samt kontrollerbarhet inom prissättningsförfarandet och är därmed inte godtagbart enligt lagen om läkemedelsförmåner m.m. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets förbud mot att ingå eller förnya prisöverenskommelser med läkemedelsföretag om läkemedel som förskrivs på recept inom läkemedelsförmåner är därmed riktigt och överklagandet ska i denna del avslås. Förbudet är tillräckligt tydligt för att kunna tillämpas. – [Avsnittet ” Förbud angående förskrivning” här utelämnat] – Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet i den del det avser förbud att förhindra efterlevnaden av lagen om läkemedelsförmåner m.m. genom att uppmana förskrivare att motsätta sig utbyte av andra skäl än den enskilda patientens medicinska behov. Överklagandet i övrigt avslås.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket överklagade och yrkade att kammarrätten skulle upphäva förvaltningsrättens dom i den del som rörde förbud att förhindra efterlevnaden av lagen om läkemedelsförmåner m.m. genom att uppmana förskrivare att motsätta sig utbyte av andra skäl än den enskilda patientens medicinska behov.

Region Skåne bestred bifall till Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets överklagande och yrkade för egen del att kammarrätten skulle upphäva förvaltningsrättens dom i den del som rörde förbud att ingå eller förnya prisöverenskommelser med läkemedelsföretag om läkemedel som förskrivs på recept inom läkemedelsförmåner. Region Skåne anförde bl.a. följande. Bestämmelsen i 7 § lagen om läkemedelsförmåner m.m. är klart och tydligt avgränsad på så vis att Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket endast fastställer det inköpspris och försäljningspris som ska tillämpas av öppenvårdsapoteken. Någon befogenhet för Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket att härutöver fastställa även andra priser ges varken i lagen om läkemedelsförmåner m.m. eller i annan lagstiftning. – Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket fastställer enbart det försäljningspris som gäller när den enskilde hämtar ut sitt läkemedel på apotek. Läkemedelsföretag har i övrigt rätt att självständigt förhandla om sina priser. Varken landstingens eller distributörernas prisavtal med läkemedelstillverkarna eller andra aktörers sinsemellan tecknade prisavtal avseende läkemedel omfattas således av skyldigheten att tillämpa Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets priser. – Av förvaltningsrättens domskäl kan utläsas att domstolen anser att 7 § lagen om läkemedelsförmåner m.m. ska ges en tolkning som går utöver bestämmelsens ordalydelse. Denna utvidgande tolkning gör domstolen med hänvisning till transparensdirektivet. Transparensdirektivet är ett minimalistiskt direktiv, vars syfte inte är att påtvinga medlemsstaterna en

prisreglering. Utgångspunkten i EU-rätten är – liksom för övrigt också i svensk rätt – fri prissättning. För det fall en medlemsstat har en prisreglering ställs dock krav på denna i syfte att förhindra snedvridning av konkurrensen. Det är alltså verksamheten i vilken nationella myndigheter ensidigt diktar priser för läkemedel som regleras i direktivet. Avtal om priser som ingås efter affärsförhandlingar av självständiga aktörer kan aldrig sägas utgöra sådana tvingande nationella åtgärder.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket bestred bifall till Region Skånes överklagande.

Kammarrätten i Stockholm (2014-06-12, Eng, Schultzberg, Helaoui, referent) yttrade: – Prisöverenskommelser med läkemedelsföretag – Den första frågan kammarrätten har att ta ställning till är om Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket har haft grund för sitt beslut att förbjuda Region Skåne att ingå eller förnya prisöverenskommelser med läkemedelsföretag om läkemedel som förskrivs på recept inom läkemedelsförmånerna. – Enligt 7 § lagen om läkemedelsförmåner m.m. ska Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket besluta om ett läkemedel eller en vara som avses i 18 § ska ingå i läkemedelsförmånerna och fastställa försäljningspris och inköpspris som, med vissa undantag, ska tillämpas av öppenvårdsapoteken. – I den tidigare lydelsen av bestämmelsen angavs endast att Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket ska besluta om ett läkemedel eller en vara som avses i 18 § ska ingå i läkemedelsförmånerna och fastställa försäljningspris för läkemedlet eller varan. – Det går inte att utläsa av förarbetena till bestämmelsen att Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets prisregleringsansvar har varit avsett att begränsas till läkemedel som har en omedelbar påverkan på öppenvårdsapotekens inköps- och försäljningspriser, utan det anges endast att ansvaret avser läkemedel som omfattas av läkemedelsförmånerna (se prop. 2001/02:63 och prop. 2008/09:145). Frågan om möjligheten för sjukvårdshuvudmännen att ingå s.k. samarbets- eller återbäringsavtal med läkemedelsindustrin har vidare berörts i ett antal utredningar, men har inte lett till ställningstagande från regeringen eller till lagstiftning (se SOU 1997:165, Ds 2002:53 och SOU 2012:75). – I enlighet med allmänna EU-rättsliga principer ska nationell lagstiftning – i detta fall 7 § lagen om läkemedelsförmåner m.m. – vidare tolkas i ljuset av ordalydelsen och syftet med på området gällande direktiv och annan relevant EU-rätt (jfr bl.a. EU-domstolens dom i mål 14/83, von Colson, p. 26). Principen om s.k. direktivkonform tolkning innebär att det ankommer på nationella domstolar att göra allt som är möjligt inom ramen för deras behörighet för att säkerställa att EU-direktiv ges full verkan (jfr EU-domstolens avgörande i mål C-397-401/01, Pfeiffer m.fl., p. 118). – Frågan om insyn i de åtgärder som reglerar prissättningen på humanläkemedel och deras inordnande i de nationella sjukförsäkringssystemen styrs på EU-rättens område av det s.k. transparensdirektivet. Direktivets syfte enligt dess artikel 1 är att säkerställa att alla nationella åtgärder för att kontrollera priserna på humanläkemedel eller för att begränsa sortimentet av de läkemedel som

omfattas av deras nationella sjukförsäkringssystem står i överensstämmelse med kraven i direktivet. – I transparensdirektivets artikel 6 uppställs särskilda krav för det fall ett läkemedel omfattas av det nationella sjukförsäkringssystemet först efter det att de ansvariga myndigheterna har beslutat att låta det berörda läkemedlet ingå i en särskild förteckning. Bl.a. föreskrivs att beslut om att inte låta ett läkemedel ingå i förteckningen ska innehålla en motivering som grundar sig på objektiva och kontrollerbara kriterier samt att sökanden ska upplysas om vilka möjligheter till prövning som finns. Detsamma föreskrivs enligt artikel 2 i fråga om godkännande av pris vid försäljning av ett läkemedel. – I målet *Kommissionen mot Finland* (EU-domstolens dom C-229/00) uttalade EU-domstolen att transparensdirektivets syften äventyras om en medlemsstat kan införa ett dubbelt förfarande för att upprätta förteckningen över vilka läkemedel som är föremål för förmåner enligt det nationella sjukförsäkringssystemet, där det ena förfarandet uppfyller de krav som anges i artikel 6 och det andra förfarandet dels är undantaget från dessa krav, dels inte iakttar syftena med direktivet (p. 40). – Möjligheten för landsting att ingå återbäringsavtal med läkemedelsföretag om öppenvårdsläkemedel som omfattas av läkemedelsförmånerna riskerar enligt kammarrättens mening att leda till ett dubbelt förfarande, där läkemedelsföretagen dels ansöker hos Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket om att läkemedlet ska ingå i läkemedelsförmånerna och får ett pris fastställt, dels ingår en parallell prisöverenskommelse med sjukvårdshuvudmännen om samma läkemedel. Det senare förfarandet omfattas inte av de bestämmelser om beslutsmotivering, transparens och överklagbarhet som gäller för Tandvårds- och läkemedelsverkets beslut. På motsvarande vis som i EU-domstolens mål C-229/00 äventyrar det senare förfarandet transparensdirektivets syften eftersom det i de fallen saknas nationell lagstiftning som tillförsäkrar att kraven i transparensdirektivet tillgodoses. Detta talar för att ett sådant system inte kan anses förenligt med EU-rätten (jfr Ds 2002:53 s. 57 f.). – Principen om direktivkonform tolkning innebär enligt kammarrättens mening att 7 § lagen om läkemedelsförmåner m.m. bör tolkas på det viset att ett landsting inte får ingå prisöverenskommelser med läkemedelsföretag avseende läkemedel som förskrivs på recept inom läkemedelsförmånerna. Denna tolkning kan inte anses gå längre än vad ordalydelsen i 7 § lagen om läkemedelsförmåner m.m. tillåter. – Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket har därmed haft grund för sitt beslut att förbjuda Region Skåne att ingå eller förnya dylika prisöverenskommelser. Förbudet kan inte anses inverka på Region Skånes möjligheter att ingå avtal avseende läkemedel som anskaffas för användning inom slutenvården och är därmed inte otydligt i detta avseende. Förbudet är inte heller i något annat avseende för otydligt för att kunna tillämpas. Region Skånes överklagande ska således avslås. – [Avsnittet ”Uppmaningar till förskrivare” här utelämnat] – Kammarrättens avgörande – Kammarrätten bifaller Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets överklagande och upphäver förvaltningsrättens dom i den del som avser förbud att förhindra efterlevnaden av lagen om läkemedelsförmåner m.m. genom att uppmana förskrivare i Region Skåne att motsätta sig utbyte av andra skäl än den

enskilda patientens medicinska behov. – Kammarrätten avslår Region Skånes överklagande.

Skåne läns landsting överklagade kammarrättens dom och yrkade att Högsta förvaltningsdomstolen skulle upphäva Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets beslut såvitt avsåg förbudet att ingå eller förnya prisöverenskommelser med läkemedelsföretag. Landstinget anförde bl.a. följande. Av 7 § lagen om läkemedelsförmåner m.m. framgår att Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket har rätt att besluta om vilka läkemedel som ska ingå i läkemedelsförmånerna och i vilken utsträckning myndigheten har rätt att fastställa priser för dessa läkemedel. Det är fråga om en klar och tydlig bestämmelse där myndighetens beslutanderätt i fråga om priser avgränsas till att enbart gälla inköpspris och försäljningspris som, med vissa angivna undantag, ska tillämpas av öppenvårdsapoteken. Landstingets prisöverenskommelse med läkemedelsföretaget påverkar inte de förmånsgrundande priser som Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket har fastställt för öppenvårdsapoteken. Den enskilde patienten betalar samma pris hos apoteken oavsett om någon prisöverenskommelse har träffats eller inte. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket har inte tilldelats rätt att fastställa priser utöver vad som direkt kan utläsas av lagen om läkemedelsförmåner m.m. och har därmed inte möjlighet att förbjuda frivilliga överenskommelser mellan parter där ingen av aktörerna är ett öppenvårdsapotek.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket ansåg att överklagandet skulle avslås och anförde bl.a. följande. Det finns inte något i transparensdirektivet som förbjuder prisöverenskommelser i sig. Tillåtligheten avgörs i stället av innehållet i det nationella regelverket. Av 7 § lagen om läkemedelsförmåner m.m. följer att priserna för läkemedel som säljs inom läkemedelsförmånerna fastställs av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket. Paragrafen ger inte någon annan aktör rätt att avtala om priser för läkemedel som säljs inom läkemedelsförmånerna och måste därför förstås på så sätt att sådana överenskommelser som den nu aktuella inte är tillåtna.

Högsta förvaltningsdomstolen (2015-12-17, Jermsten, Ståhl, Nymansson, Rynning, Classon) yttrade:

Skälen för avgörandet

Frågan i målet

Frågan i målet är om Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket har rätt att förbjuda ett landsting att ingå prisöverenskommelser med läkemedelsföretag om läkemedel som ingår i läkemedelsförmånerna.

Rättslig reglering m.m.

I lagen om läkemedelsförmåner m.m. finns bestämmelser om läkemedelsförmåner, prisreglering av varor som ingår i förmånen och andra därmed sammanhängande frågor.

Enligt 5 § första stycket avses med läkemedelsförmåner ett skydd mot höga kostnader vid inköp av sådana förmånsberättigade varor som avses i 15–18 §§. Förmånerna innebär en reducering av den enskildes kostnader för sådana varor.

Enligt 7 § första stycket beslutar Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket om ett läkemedel eller en vara som avses i 18 § ska ingå i läkemedelsförmånerna och fastställer inköpspris och försäljningspris som, med vissa angivna undantag, ska tillämpas av öppenvårdsapoteken.

I 25 § första stycket anges att Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket har tillsyn över efterlevnaden av lagen och föreskrifter och villkor som har meddelats i anslutning till lagen. Av andra stycket framgår att Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen, att myndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen eller föreskrifter och villkor som har meddelats i anslutning till lagen ska efterlevas samt att beslut om föreläggande eller förbud får förenas med vite.

Enligt 1 § förordningen (2007:1206) med instruktion för Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket ska myndigheten genom sin verksamhet medverka till en ändamålsenlig och kostnadseffektiv läkemedelanvändning och tandvård, en god tillgänglighet till läkemedel i samhället och en väl fungerande apoteksmarknad. Av 1 a § framgår att myndigheten inte ansvarar för andra tillsynsuppgifter än den enligt lagen om läkemedelsförmåner m.m.

Transparensdirektivet syftar till att åstadkomma en överblick över metoderna för medlemsstaternas prissättning på läkemedel. I artikel 6 uppställs vissa krav när läkemedel omfattas av sjukförsäkringssystemet i en medlemsstat först efter det att de ansvariga myndigheterna har beslutat att låta läkemedlet ingå i en särskild förteckning. Där anges bl.a. att ett beslut att inte föra upp ett läkemedel på förteckningen ska innehålla en motivering och en upplysning om vilka möjligheter till prövning som finns enligt gällande lagstiftning. I artikel 2 uppställs motsvarande krav i de fall försäljning av ett läkemedel är tillåten först sedan de ansvariga myndigheterna i den berörda medlemsstaten har godkänt priset på produkten.

Direktivet bygger på tanken om minimal inblandning i medlemsstaternas organisation med avseende på den nationella socialförsäkringspolitiken och reglerar inte i vilken form eller på vilket sätt ett land kan välja att låta läkemedel subventioneras eller ingå i landets förmånssystem. Direktivet innehåller inte heller några regler om att medlemsstaterna ska inrätta nationella tillsynsmyndigheter eller om vilka befogenheter

tillsynsmyndigheter ska ha för det fall sådana har inrättats enligt den nationella rätten.

Direktivet har genomförts i Sverige genom bestämmelser i förordningen om läkemedelsförmåner m.m. Förordningen innehåller bl.a. handläggningsregler för ansökningar rörande läkemedel och varor inom läkemedelsförmånerna.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

En grundläggande förutsättning för att en tillsynsmyndighet inom ramen för sin tillsynsverksamhet ska kunna meddela bl.a. förelägganden eller förbud är att åtgärden i fråga har författningsstöd.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket utövar tillsyn enligt lagen om läkemedelsförmåner m.m. Tillsynen gäller efterlevnaden av lagen och föreskrifter och villkor som har meddelats i anslutning till lagen. I lagen finns bestämmelser om läkemedelsförmåner, prisreglering av varor som ingår i förmånen och andra därmed sammanhängande frågor. Det finns däremot inte någon bestämmelse som skulle kunna sägas ge uttryck för att tillsyn enligt lagen innefattar även efterlevnaden av transparensdirektivets regler.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket kan således inte förbjuda ett visst förfarande enbart på den grunden att förfarandet är oförenligt med transparensdirektivet, utan ett sådant förbud måste ha stöd i någon bestämmelse i lagen om läkemedelsförmåner m.m. I det nu aktuella beslutet har verket inte heller hänvisat till direktivet utan till 7 § i den nämnda lagen. Som kammarrätten har funnit kan direktivet, genom principen om direktivkonform tolkning, i och för sig ha betydelse för hur de svenska bestämmelserna ska tolkas. En sådan tolkning kan dock inte drivas längre än vad bestämmelsernas ordalydelse medger.

I 7 § första stycket lagen om läkemedelsförmåner m.m. föreskrivs att Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket beslutar om ett läkemedel eller en vara ska ingå i läkemedelsförmånerna och fastställer inköpspris och försäljningspris som ska tillämpas av öppenvårdsapoteken. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening ger regelns ordalydelse inte utrymme för en tolkning som innebär att även andra aktörer än öppenvårdsapoteken skulle vara förpliktade att använda de av myndigheten fastställda priserna avseende läkemedel eller varor inom förmånerna eller att sådana aktörer skulle vara förhindrade att avtala om andra priser. Det saknas därför anledning att ta ställning till om direktivet förbjuder ett sådant förfarande som avses i Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets beslut.

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets beslut att förbjuda ett landsting att ingå prisöverenskommelser med läkemedelsföretag om läkemedel som ingår i läkemedelsförmånerna saknar således författningsstöd. Överklagandet ska därmed bifallas.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Med ändring av underinstansernas avgöranden upphäver Högsta förvaltningsdomstolen Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets beslut i den del det avser förbud för Skåne läns landsting att ingå eller förnya prisöverenskommelser med läkemedelsföretag om läkemedel som förskrivs på recept inom läkemedelsförmånerna.

Mål nr 3596-14, föredragande Ulrika Melander